

ВПЛИВ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ НА РОЗВИТОК SOFT SKILLS У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

Попадич Олена Олександрівна,

доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

Кут Василь Іванович,

кандидат технічних наук, доцент, завідувач кафедри інформатики та фізико-математичних дисциплін факультету інформаційних технологій

Лях Ігор Михайлович,

кандидат технічних наук, доцент кафедри інформатики та фізико-математичних дисциплін факультету інформаційних технологій

Матяшовська Беата Олександрівна,

старший викладач кафедри інформатики та фізико-математичних дисциплін факультету інформаційних технологій,

Лутак Оксана Андріївна,

студентка факультету інформаційних технологій

Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет»

м.Ужгород, Україна

olena.popadych@uzhnu.edu.ua

vasilij.kut@uzhnu.edu.ua

igor.lyah@uzhnu.edu.ua

beata.matyashovska@uzhnu.edu.ua

lutak.oksana@student.uzhnu.edu.ua

Вступ. В умовах цифровізації гостро актуалізується потреба м'яких навичок. Підвищення рівня конкурентоспроможності випускників можливе при формуванні у них soft skills, що робить їх більш затребуваними на сучасному ринку праці. У зв'язку з цим актуальним сьогодні є питання вивчення впливу корпоративної культури на розвиток soft skills у майбутніх фахівців з інформаційних систем та технологій.

М'які навички, які ще називають ключовими навичками, основними навичками, ключовими компетенціями або навичками працевлаштування – це ті бажані якості, які застосовуються на різних робочих місцях і в різних життєвих ситуаціях – такі риси, як цілісність, спілкування, ввічливість, відповідальність, професіоналізм, гнучкість і робота в команді [4, с. 163].

Мета роботи. Виявити вплив корпоративної культури на розвиток soft skills у майбутніх фахівців з інформаційних систем та технологій.

Матеріали та методи. Серед вітчизняних дослідників питанням конкурентоспроможності майбутніх фахівців та розвитку soft skills у студентів українських закладів освіти приділяли увагу К. Коваль, Н. Длугунович, О. Казачінер, Ю. Лавриш та ін. На важливості формування м'яких навичок в освітньому процесі наголошували Ю. Дроздова та О.Дубініна. Для дослідження проблемних питань означеної теми значимі результати наукових пошуків закордонних дослідників: Дж.Мітчел, Дж. Пааджанен, Т. Парсонс, К. Рана, М. Роблес тощо [5]. У роботі використовувалися загальні та спеціальні методи дослідження: аналіз, узагальнення, класифікація фактів наукової літератури та практичного дослідження.

Результати та обговорення. Основними методами розвитку soft skills вважають: самонавчання – самостійне вивчення інформації про моделі успішної поведінки; пошук зворотнього зв'язку про успішність своєї поведінки в аспекті розвитку конкретного досвіду; навчання на досвіді інших, робота з наставником; фонові тренінги – вправи, розвиваючі певні компетенції; кейс-методи; поєднання навчання та професійної діяльності (дуальна освіта) [3, с. 33]. Опанування студентами м'яких навичок відбувається під час спілкування з колегами, викладачами, допоміжним персоналом. Набагато ефективніше це може відбуватись за активної участі здобувачів у студентському самоврядуванні, різноманітних творчих гуртках, студіях, товариствах молодих науковців, громадських об'єднаннях тощо [5, с.173].

Виходячи з мети освітньої програми «Інформаційні системи та технології» (формування цілісної системи забезпечення високоякісної підготовки фахівців за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти у сфері інформаційних систем та технологій) та її унікальності (набуття ґрунтовних знань в області розробки та обслуговування інформаційних систем різної складності, формування та розвиток загальних і професійних компетентностей з інформаційних систем та технологій, що сприяють соціальній стійкості й

мобільності випускника на ринку праці; отримання вищої освіти для розробки, впровадження й дослідження інформаційних систем та технологій) [6], розглянемо вплив корпоративної культури на розвиток soft skills у майбутніх фахівців з інформаційних систем та технологій.

Система вищої освіти сьогодні розглядається як найважливіший інститут соціалізації особистості, де навчання та виховання є єдиним процесом, спрямованим на підготовку високоосвічених, ерудованих, культурних, творчо мислячих фахівців [2]. Одним з найважливіших факторів формування м'яких навичок є правильна побудова корпоративної культури студента. У сучасному менеджменті зазвичай розглядають корпоративну культуру як хороший стратегічний інструмент, за допомогою якого можна спрямовувати підрозділи та працівників на цілі організації.

Корпоративна культура – це система цінностей та переконань, які розділяє кожен працівник фірми та які передбачають його поведінку, обумовлює характер життєдіяльності організації. Корпоративна культура – це також спосіб і засіб створення організації, яка самостійно розвивається [1].

Корпоративна культура в студентському середовищі є складним соціальним явищем, яке формується під впливом низки факторів.

Розглянемо основні характеристики корпоративної культури в студентському середовищі майбутніх фахівців з інформаційних систем та технологій на прикладі студентів Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» (м.Ужгород, Україна) (далі – УжНУ):

- зовнішній вигляд студента та імідж;
- організація взаємовідносин у студентському середовищі;
- підготовка до виступів на публіці;
- дотримання студентами норм поведінки в університеті;
- творча активність студентів;
- здатність формулювати думки письмово;

- планування часу;
- приклад викладача.

Як бачимо, перелік м'яких навичок та характеристики корпоративної культури у студентському середовищі пов'язані, а саме: від установок поведінки та цінностей, які закладає корпоративна культура, залежатиме рівень розвитку soft skills у студентів.

Так, на зовнішній вигляд студента та імідж відбувається вплив з боку УжНУ тим, що запроваджується низка вимог до одягу. У той же час студент звертає увагу на свій зовнішній вигляд та дотримується вимог керівництва закладу вищої освіти. При цьому діє така м'яка навичка, як адаптивність.

Для того, щоб організувати взаємини у студентському середовищі, УжНУ організовує заходи, що сприяють об'єднанню студентських груп (рис. 1). Студенти, беручи участь у заходах вишу та різних конкурсах, розвивають такі soft skills, як міжособистісне спілкування, комунікативні навички та адаптивність.

Рис. 1. Проведення організованих заходів, що сприяють об'єднанню студентських груп на факультеті інформаційних технологій УжНУ

Для того, щоб студенти реалізували та розвивали такі навички, як переконливість та адаптивність, УжНУ стимулює участь студентів у публічних виступах, пред'являє певні вимоги до виступів студентів (рис. 2). Студенти при цьому вивчають додаткову літературу та набувають практичного досвіду.

Рис. 2. Стимулювання студентів у публічних виступах на факультеті інформаційних технологій УжНУ

При діючих в УжНУ «Правилах внутрішнього розпорядку» та встановлення контролю за цими правилами, розвивається навичка адаптивності – адже студенти повинні дотримуватися цих правил та норм закладу вищої освіти.

На творчу активність студентів з боку УжНУ впливає збільшення мотивації студентів до творчої діяльності, створення середовища для стимулювання студентського потенціалу та надання можливості студентського самоврядування (рис. 3). Від студентів потрібна участь у культурному, спортивному, науковому, громадському житті університету, у студентських об'єднаннях, прояв ініціативи. При цьому розвивається навичка креативності.

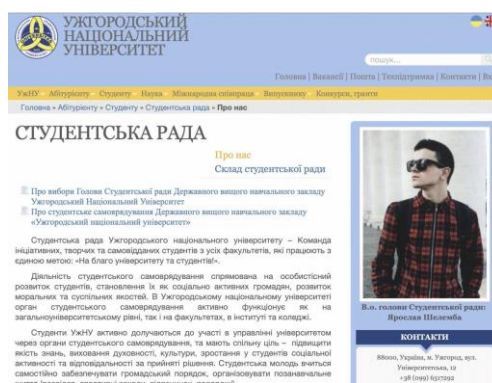

Рис. 3. Органи студентського самоврядування УжНУ

Таку м'яку навичку, як переконливість, в УжНУ розвивають проведенням заходів для розвитку у студентів здатності письмово викладати думки, тож

залучають майбутніх фахівців з інформаційних систем та технологій до розробок кафедр, деканатів, до участі у конференціях.

Такі вимоги для студентів, як складання плану індивідуальної роботи чи проведення додаткових занять з даної теми, розвивають soft skills планування та адаптивність.

Під час розробки такої складової корпоративної культури, як «приклад викладача», відбувається відкрите обговорення проблем корпоративної культури у студентському середовищі. Викладач показує особистий приклад, обговорює зі студентами проблеми управління корпоративною культурою у студентському середовищі. Від майбутніх фахівців з інформаційних систем та технологій вимагається (для розвитку комунікативних навичок) спілкування з викладачами та активна участь у навчальній діяльності.

Корпоративна культура студентського середовища формується за умов активної участі студентів у житті університету спільно з викладачами. Наприклад, уміння вести себе у суспільстві, виступати публічно досягається завдяки тому, що викладачі завжди звертають увагу на виступи студентів на занятті, а також просять розповідати матеріал без текстової підказки.

Якщо цінності та норми корпоративної культури встановлені правильно, розвиватиметься не лише рівень корпоративної культури, а й soft skills у майбутніх фахівців з інформаційних систем та технологій.

Студентські роки – ідеальний час для формування м'яких навичок. В УжНУ представлено велику кількість інструментів для розвитку особистості. Студенти, які ще не почали працювати, мають унікальну можливість повністю зануритися в корпоративну культуру, сформовану в УжНУ та брати активну участь у житті обраного вишу. Студенти, які успішно засвоїли правила корпоративної культури університету, успішніше освоюють м'які навички та розвивають їх протягом усього навчання на улюбленому факультеті інформаційних технологій УжНУ.

Висновки. Таким чином, нами встановлено, що сформована та налагоджена корпоративна культура може поступово розвивати soft skills у

майбутніх фахівців з інформаційних систем та технологій. Вона утворює загалом єдину і стійку систему взаємовідносин, утворює стабільність у освітньому просторі, що безперервно змінюється, і в цій якості може виступати опорою для побудови системи виховання студентів та розвитку їх м'яких навичок.

Список використаних джерел

1. Вікіпедія. https://uk.wikipedia.org/wiki/Інформаційно-комунікаційні_технології (дата звернення: 01.05.2022).
2. Длугунович Н. А. Softskills як необхідна складова підготовки ІТ-фахівців. Вісник Хмельницького національного університету. Технічні науки. 2014. № 6. С. 239–242. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_tekh_2014_6_47 (дата звернення: 20.05.2022).
3. Дроздова Ю. В., Дубініна О. В. Концептуальні підходи до визначення «softskills» у сучасних освітніх та професійних моделях. Softskills – невід’ємні аспекти формування конкурентоспроможності студентів у XXI столітті: тези доповідей (Київ, 21 лютого 2020 р.). Київ: Київ. нац. торг. - екон. ун-т, 2020. С. 31–34.
4. Коваль К. Розвиток «softskills» у студентів – один із важливих чинників працевлаштування. Вісник Вінницького політехнічного інституту. 2015. № 2. С. 162–167.
5. Медвідь Т., Терешенко Н. Формування soft skills у процесі фахової підготовки майбутніх хореографів. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. Вип. 4, 2021. С. 165–178.
6. Освітньо-професійна програма підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 126 «Інформаційні системи та технології». URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/45011> (дата звернення: 04.05.2022).